

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. II. Portentosi vinorum lurcones aliqui recensiti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

splendori suo, omnium communi voce reddidisset. Nos, si quid virium est, ac facultatis, id omne hinc referemus, ut omnes virtutis cultores nobis allaberent exoptantes, ad luem hanc, si non ad ultimas, ut que fibras, maiori saltem sui parte, eradicandam, Tu quisquis virtutem amas, hoc vitium.

κτείνῃς ἢ εὐδολῶ, ἢ ἀμφαδὸν ὄξει χάλκῳ.
Ho. Odys. Confice siue dolo, seu stricto cominus ense.

CAPVT II.

Portentosi vinorum lurcones recensiti.

NE te suspensum teneam; quid pertexto tot helluonum catalogo pretendam, quæris? Non ut ad imitationem moueare: Nam & bibonum eiuscemodi, qui vetustatem illam, longo post se intervallo relinquunt, copia nobis abundè suppetit, quocumq; te vertas; Verùm, ut huius turpitudinis sceleris, ab Ethnicis quoq; scriptoribus vehementer exagitata, ad sobrietatis studium, atq; amorem, accendare.

Noſ. At-
tic. l. 15, c. 2.

Insignis
quidam
Ebrietas
in præco.

Et primo quidem agmini, præficiendum duximus, insignem illum Ebrietatis præconem, de quo Aulus Gellius scribit hisce verbis; *Ex insulsa Creta quispiam, ætatem Athenis agens, Platonicum esse se Philosophum dicebat & viderier gestiebat. Erat autem nihili homo, & nugarum, atque in græca facundie gloria et abundus, præterea vini libidine, ad vsq; ludibria Ebriosus, Is in conuiuuiis iuuenum, quæ agitare Athenis hebdomadibus lunæ, solene nobis fuit, simul atq; modus epulis factus, & vtilis delectabileq; sermones cæperant, tum silentio ad audiendum perito, loqui cæptabat, atq; id genus vili & incondita verborum Caterua hortabatur*
omnes

omnes ad bibendum; idque se facere ex decreto Platonico predicabat; tanquam Plato in libris, quos de legibus composuerat, laudes Ebrietatis copiosissime scripisset, utilemque eam bonis & fortibus viris censuisset. Ac simul inter eiusmodi orationem, creberrimis & ingentibus poculis, omne ingenium ingurgitabat, fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenij, virtutisque, si mens & corpus hominis vino flagraret. Sed enim Plato in primo & secundo de legibus, non (ut ille nebulo opinabatur) Ebrietatem istam turpissimam, quæ labefacere, ac minuire hominum mentes solet, laudauit: sed hanc largiorem paulo, iucundioremque vini inuitationem, quæ fieret sub quibusdam quasi arbitris, & Magistris conuiuiorum sobriis, non improbauit.

Hæc Gellius. Existimo, si Bibo ille, vini acerrimus Encomiastes, nunc inter nostrates conciunculis illis vinaris insisteret, habiturum breui auditores multo plures, quàm sub signis in exercitu ad Peloponnesum milites habuerit Xerxes. Hunc sequitur nostro iudicio non incongruè, ut rebus præclare ac fortiter gestis, ita & potando Magnus Alexander. Is enim a Iosepho b Plutarcho & c Æliano testibus, omnes eius ætatis homines, potandi laude superabat, eosque qui bibendo ceteros excellebant, cum primos charos habebat, ac singularis necessitudinis vinculo coniunctos, Ferunt Promachum quendam, cum ipso conuiuantem, ingentes quatuor vini conchas exhaussisse, ob quod facinus, quasi præclarissimum esset, integra epotare dolia, diademate aureo ab Alexandro donabatur, sed crapulam vomitu canino, quadragies circiter attestante Plutarcho, eructauit, & quarto die, maximo cruciatu, inter viuos esse desinit. De eiusdem Alexandri vinolentia, his verbis sic scrip-

a L. 8. An-
tiquit. Iu-
dæarum
cap. 21.
b in vita
Alexan.
c de varia
Hist. lib. 3.
Alexand.
Magni re-
mulentia.

loco citato.

scrip-

Lococitato. scriptum extat ab Æliano. *Alexander Magnus* quinta die mensis perpotavit apud Eumæum; sexta crapulam edormiuit; neq; plus eo die vixit, quàm quod surrexit, & ducibus de crastina profectioe mandata dedit, inquit, eam summo mane futuram. septima deinde die, epulatus apud Perdiccam, se rursus vino ingurgitavit, & octo dies dormiuit. Decimo quinto die iterum vino indulsit, & sequenti tempore, solito more crapulam decoxit somno. Vigesimo quarto die cœnavit apud Bagoam. Distabat à Regia Bagoæ domus, stadiis decem; post tertio dormiuit. Hæc Ælianus. Quam Alexandri Regulam viuendi, nostrates quidam ad viuum expressisse videri possunt, tamen non raro Tibicinum vitam viuant, atque alieno semper vino bibant.

Eodem l. 2. Diotimus quoq; Atheniensis, eodẽ Æliano teste, tantus amator Ebrietatis fuit, vt in fundibulo in os imposito, sine interspirio vinum infusum absorberet. Hinc nomen promeruit. Ibidem Antiochum Regem, eo nomine commendat hic author, *Antiochus Rex* cum nimio potandi studio inutilis ad regnum videretur, ipse quidem imperij titulum inanem vsurpauit, eius tamen administrationem Aristæo & Themistoni commisit.

Alexander ab Alexandro li. 2. ca. 11. Rausius in officina. Idem Ibidem. Xenarchus Rhodius à bibacitate Metretis nomen promeruit, Heraclides Pyctes, parè in bibendo non habebat. *Alios* igitur ad ientaculum inuitabat, *alios* ad prandium, *alios* ad cœnam, quibus omnibus, sine interspirio, sufficiebat præbibendo, *solus*. Darium quoq; Monarcham, Temulentia infamem extitisse, arguit inscriptio sepulchri, quo post obitum conditus iacuit, in qua hæc verba visebantur. *Potui & multum vinum potare, & hoc probe ferre*, quasi verò id magnæ virtutis esset, ac laudis.

Idem Ibidem. Mithridates Rex, omnes cœuos bibendo superabat,

maximifq; muneribus ornabat eos, qui & ipfi po-
 nendo eximij erant, eo tantum, vt in hoc infami vitio,
 vltimus notaretur, sibi fimiles acquireret complures.

Timocreon Rhodius, nemini, prodigiose biben- *Idem ex*
 tilaude, secundus fuit; vnde & hoc Epitaphium *Plutarchi*
 ab antiquitate demeruit. *Apopr,*

Multa bibens, tum multa vorans, mala plurima dicens
 Multis, hic iaceo Timocreon Rhodius.

Aristydamas Milefius, ab Ariobartzane Rege in- *Ibidem ex*
 vitatus, vorauit omnia, quæ simul aliis conuiujs ap- *Plutarcho.*
 posita erant, & tantum vini epotauit, quantum viginti
 alijs, non impigre bibentibus, sufficere potuisset.

Phago quidã, talis Epulo fuit, vt ad mensam Im- *Lycosth.*
 peratoris Aureliani vocatus, vno die, aprum ingentem, *in Theatro*
 panes centum, agnum, vitulum, porcellum absumpserit *vite hum.*
 & Concham vini maximam insuper exantlauit; fortè *vol. 1. lib. 5.*
 si Budæi doctissimi viri computo credendum, non
 minoris ea capacitatis erat, quam sit nostratibus Ca-
 dus, quem alij, sed malè vrnã vocant.

Licinius Imperator, oriundus ex Dacia, ita vino *Guido Bi-*
 epotando exercitatus scribitur, vt vinolentorum A- *turic. 111.*
 chilles plerumq; fuerit appellatus. Chrysippus Dia- *Ebriet.*
 lecticus insignis nec minori laude potator, in potatio- *Ibidem.*
 nibus dormire solebat, plerumq; crura tamen agita-
 bat, ita vt ancilla eius in probrum Temulentia dicti-
 taret: Chrysippi sola crura ebria esse.

Novellus Tricongius Mediolanensis, ad procon- *Plinius lib.*
 sulatum vsq; ex pretura euectus est, ob tres vini con- *14. Volater.*
 gios, vno impetu epotos, spectante Miraculi causa, Tibe- *l. 17. An-*
 rio principe. Est autem Tricongius mensura sex sex- *tropol.*
 tiorum.

Commodus Cæsar, in estuationibus, vastissimum
 vini

*Alexand.
Genial.
dier. lib. 5.
cap. 21.*

vini poculum epotabat, toto spectante populo, & acclamante; *Vine Caesar.* aptius forsan. *Bibe Caesar.*

Melanthius, quod alij quoq; Philoxeni, & Gnathoni Siculo adscriptitant, ea vini bibacitate fuit, *vt longiusculum, Gruis instar, collum sibi exoptauerit,* quò vini suauitatem, gula diutius sentire posset.

Caius Caligula & ipse Imperator, ad eò vini delectabatur ingluuie, vt non rarò Margaritas acetoli-
quefactas, ac vino permixtas, ebiberit.

*Pontan. l. 1.
de Temu-
lencia.
Bruson. l. 1.
ex Flauio
Vopisco.*

Bonosum, eiusdem Imperatorij ordinis, Aureliani suffragante testimonio, tantum vini potare solitum ferunt, quantum vllus vnquam mortalium. Quare in dicterium abiit. *Non vt viuat natus est, sed vt bibat.* Si quando legatos aliorum principum excipiebat, eos inebriabat, vt arcana quæuis eliceret. Hic ergò cum à Probo superatus esset, commisso prælio, desperabundus, laqueo se suspendit. Et cum à quodam, conscio eius impudentissimæ bibacitatis, rogaretur, quisnam ibi penderet? Ioco respondit. *Non homo, sed Amphora.*

*Iocus de Bo-
no Impera-
tore Te-
mulento.*

Claudius deniq; in ordine Cæsarum quintus, totus in Epicuri Philosophiam incumberebat, vt nihil magis quàm cutieulam curaret, & quoties annus vini ferax, atq; fertilis occurrebat, id vnice effectum dabat, vt dolia vino excipiendo, quàm accuratissimè pararentur. Et illud graues authores de ipso referunt, quod, cum Temulenti homines plerumq; flatibus abundent; Edicto publico (veniam dicto dabis, nolim honestas aures tuas offendisse) *inter pocula crepitum ventris exonerandi, licentiam concesserit,* & vt id nemini vitio daretur, cauerit, Edictum tam generoso Imperatore dignum, & harè potius, quàm aulæ conueniens.

*Lex à Clau-
dio Impera-
tore Te-
mulento
lata.*

Hoc Ebrietatis nauo & integras vrbes etiam ac
natio-

ationū populos fuisse contaminatos legimus. Sy-
 nacusanorum *tantus in bibendo ardor fuit, ac studium.* 2. Politic.
 Aristotelis testimonio, vt aliquando, nonaginta die-
 rum spacio nequuerint interpellari. qua ex re Syra-
 cusanorū luxus in prouerbiū abiit. Græci in primis
 epulis minoribus poculis delectabantur, in fine ve-
 ro largissimis, idq; tantū ad excitandam vini auidita-
 tē. Non hic tangam inueteratū Germaniæ vlcus, ne
 excitato cuiusquam nimio dolore, furorem eius in-
 me concitem. Hæc ex quàm plurimis, discrete le-
 ctor, vinolentorum exempla cape, ac ne in eiusdem
 vitij casses incidas, & laqueos, caue.

CAPVT III.

Femina quoq; inter dū enormes vini potatrices.

NEC hic sexus, ad sobrietatē aliās, viris plerunq;
 propensior, à bibacitatis ignominia, se nunquā
 nō custodiuit immunem. Ait enim Leuinus Lemni-
 us. *Mulieres, vbi vino assuetæ sunt, ad prodigium vsq; bi-* Lib. 2. de
baces fiunt, diuq; subsistunt, antequam temulentia suc- occult. na-
cumbant. Experientia inter Germanas doctum est; nam tura Mi-
aliquæ viros longè superant bibendo, tum vini copia, tum rac. cap. 21.
vini diuturnitate. Cuius rei vnicum saltē exemplum
 hic apponam. Fide dignissimorum virorum relatu
 accēpimus, in quodam Franconiæ oppido, tres mu-
 lierculas viris peregrè profectis, ad coenā cōsedisse,
 eaq; fessioe, quadraginta circiter vini metretas Fran-
 conicas, atq; adeò, plus q̄ vini dimidiatū cadū epotaf-
 se, q̄ factū ni testimoniis comprobatū foret irrefra-
 gabilib⁹, imo & in publicas eius loci tabulas à senatu
 redactū, ego vix creditu facile iudicassē. Sed enim
 antiqu⁹ quoq; hoc vitiū mulierib⁹ insedisse, historia
 rū monumenta testantur. Fescenniā quandā, prepo-
 tentis temulētisq; feminā carpit Martialis nō in faceret.

R Ne

Lib. 1. Epi-
 grammat.